महाराष्ट्र टाईम्स 15 JUL 2016 जनसंपर्क कक्ष शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

विद्यापीठात आज युवा कौशल्य कार्यशाळा

कोल्हापूर: शिवाजी विद्यापीठांतर्गत कौशल्य व उद्योजकता विकास केंद्र यांच्यामार्फत येत्या १५ जुलै रोजी जागतिक युवा कौशल्य दिनानिमित्त सकाळी ११ ते १ या वेळेत 'आईस ब्रेकिंग फॉर स्किल डेव्हलपमेंट' या विषयावर कार्यशाळा आयोजित करण्यात आलेली आहे. विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रातील विद्यार्थ्यांमध्ये कौशल्ये विकसित करण्यासाठी विद्यापीठाच्या राजर्षी शाहू सभागृहामध्ये या अंतर्गत मार्गदर्शन केले जाणार आहे.

विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. डी.आर. मोरे, प्रभारी कुलसचिव डॉ. व्ही.एन. शिंदे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत होणाऱ्या या कार्यशाळेत दोन व्याख्याने व प्रात्यक्षिके दाखवण्यात येणार आहेत. 'स्किल डेव्हलपमेंट इनिशिएटीव्ह अँड इफेक्टीव्ह कम्युनिकेशन स्किल' या विषयाबाबत विशेष मार्गदर्शन करण्यात येईल.

कार्यशाळेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी १५ जुलै (शुक्रवार) रोजी सकाळी ११ वाजता विद्यापीठाच्या राजर्षी शाहू सभागृहात उपस्थित राहावे. अधिक माहितीसाठी समन्वयक डॉ.ए.एम.गुरव (९८५००१२५४५) यांच्याशी संपर्क साधावा.

पुण्यनगरी 15 JUL 2016 जनसंपर्क कक्ष शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

जागतिक युवा कौशल्यदिनानिमित्त विद्यापीठात आज कार्यशाळा

कोल्हापूर / प्रतिनिधी :

शिवाजी विद्यापीठांतर्गत कौशल्य व उद्योजकता विकास केंद्र यांच्यामार्फत १५ जुलै रोजी जागतिक युवा कौशल्य दिनानिमित्त सकाळी ११ ते १ या वेळेत 'आईस ब्रेकिंग फॉर स्कील डेव्हलपमेंट' या विषयावर कार्यशाळा आयोजित करण्यात आलेली आहे. विद्यापीठाच्या कार्यक्षेत्रातील विद्यार्थ्यांमध्ये कौशल्ये विकसित करण्यासाठी विद्यापीठाच्या राजर्षी शाहू सभागृहामध्ये याअंतर्गत मार्गदर्शन केले जाणार आहे. विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू डॉ. डी. आर. मोरे, प्रभारी कुलसचिव डॉ. व्ही. एन. शिंदे यांच्या प्रमुख उपस्थितीत होणाऱ्या या कार्यशाळेत दोन व्याख्याने व प्रात्यक्षिके (डेमॉन्स्ट्रेशन) होतील. 'स्कील डेव्हलपमेंट इनिशिएटिव्ह अँड इफेक्टिव्ह कम्युनिकेशन स्कील' या विषयाबाबत विशेष मार्गदर्शन करण्यात येईल. कार्यशाळेत सहभागी होऊ इच्छिणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी १५ जुलै (शुक्रवार) रोजी सकाळी ११ वाजता विद्यापीठाच्या राजर्षी शाहू सभागृहात उपस्थित राहावे, असे आवाहन विद्यापीठातील वाणिज्य व व्यवस्थापन अधिविभागाचे समन्वयक डॉ. ए. एम. गुरव यांनी केले आहे.

लोकमत 15 JUL 2016 जनसंपर्क कक्ष शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

'गुरुशिष्य परंपरा' उद्यापासून

कोल्हापूर : उस्ताद विलायत खाँ साहेब आणि त्यांचे गुरु पं. अरविंद पारिख या गुरुशिष्य जोडीचे संगीतक्षेत्रातील योगदान नव्या पिढीपर्यंत पोहोचावे यासाठी शनिवारी आणि रविवारी (दि. १६ व १७) गुरुशिष्य परंपरा महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आल्याची माहिती वादक वरदराज भोसले याने गुरुवारी पत्रकार परिषदेत दिली.

ते म्हणाले, गुरुपौर्णिमेच्या औचित्याने होत असलेल्या या कार्यक्रमाचे उद्घाटन शिवाजी विद्यापीठाच्या शाहू सभागृहात शनिवारी सकाळी साडेनऊ वाजता विद्यापीठाचे बीसीयूडी संचालक डॉ. डी. आर. मोरे यांच्या हस्ते होणार आहे. यावेळी रजिस्ट्रार डॉ. व्ही. एन. शिंदे आणि विद्यापीठाचे संगीत विभागप्रमुख डॉ. एन. व्ही. चिटणीस यांची प्रमुख उपस्थिती असेल.

उद्घाटनानंतर हसन हैदर खान, वरदराज भोसले, हरप्रीत हसरत, अश्विन दळवी, परेश पारेख, निशाद मिस्त्री, सुभाष मिश्रा, दनिश खान, गुणाकली भोसले, अमृता कुलकर्णी, अल्ताफ खान, राजीव जनार्दन, पूर्वी पारिख, सुंदर नाथ, रफत खान, आदी शिष्य आपली कला सादर करणार आहेत. दुसऱ्या दिवशी (रविवारी) अजित किंतुरे, वर्षा सोहले, तुषार भाटिया, नितीन परमार, अमृता मोरे, शोभित नहार, पुलक लाहिरी, मधुरा करंबळेकर, संजय संत, ज्ञानेश अमलादी, रामकृष्ण दास, भूपाल पणशीकर, विजय गोनाहल्ल, निशिता तांबे, भट्टाचार्य, आदी कलाकार आपली संगीत कला सादर करणार आहेत. तरी रसिकांनी या कार्यक्रमाचा आस्वाद घ्यावा, असे आवाहन करण्यात आले आहे. पत्रकार परिषदेला प्रतिज्ञा नाट्यरंगचे प्रशांत जोशी, नरेंद्र भोसले, नम्रता भोसले उपस्थित होत्या.

महाराष्ट्र टाईम्स 15 JUL 2016 जनसंपर्क कक्ष शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

कॉलेज गाइडना पुन्हा यूजीसीची मान्यता

म. टा. प्रतिनिधी, कोल्हापूर

एम.फील.,पीएच.डी.साठी महाविद्यालयीन मार्गदर्शकांना मान्यता देण्यासाठीची विद्यापीठ अनुदान आयोगाची (यूजीसी) नवी अधिसूचना जारी करण्यात आली आहे.

युजीसीने गेल्यावर्षी केवळ पदव्युत्तर संस्थांमधील नियमित शिक्षकांनाच मार्गदर्शक म्हणून मान्यता देण्याचा निर्णय घेतला होता. त्यामुळे महाविद्यालय स्तरावरील मार्गदर्शकांची तसेच संशोधक विद्यार्थ्यांची मोठी अडचण झाली होती. ही नव्या अधिसूचनेमुळे दूर झाली आहे. यासंदर्भात शिवाजी विद्यापीठाने गेले वर्षभर सातत्याने या विषयी युजीसीकडे पाठपुरावा केला. देशातील ६००हून अधिक विद्यापीठांसह हजारो महाविद्यालयांसमोर निर्माण झालेला संशोधन मार्गदर्शकाविषयीचा पेच यातून दूर झाला आहे. यात शिवाजी विद्यापीठाने अत्यंत महत्त्वाची भूमिका बजावली.

यूजीसीने एम.फील.-पीएच.डी. पदवी प्रदान करण्याबाबत किमान मानदंड व प्रक्रिया विनिमय - २०१६ ही सन २००९च्या अधिसूचनेला अधिक्रमित करणारी अधिसूचना जारी केली आहे. मान्यताप्राप्त विद्यापीठाचा नियमित शिक्षक, ज्याचे संदर्भित पत्रिकेमध्ये किमान पाच शोधनिबंध प्रकाशित झाले आहेत; आणि विद्यापीठ, महाविद्यालयातील नियमित सहयोगी/ सहाय्यक प्राध्यापक, जो पीएच.डी. धारक असेल, ज्याचे किमान दोन शोधनिबंध प्रकाशित झाले असतील, त्यांना मार्गदर्शक म्हणून मान्यता दिली आहे.

तरूण भारत 15 JUL 2016 जनसंपर्क कक्ष शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

अभियांत्रिकीचा आंतरविद्याशाखीय अभ्यास महत्त्वाचा

एशियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी येथील प्रा. मनुकीड पार्निच्कून यांचे प्रतिपादन : शिवाजी विद्यापीठात कार्यशाळा

प्रतिनिधी
कोल्हापूर

अभियांत्रिकीच्या क्षेत्रात आता स्पेशलायझेशनबरोबरच सर्वच अभियांत्रिकी शाखांचा सीमाविरहीत आंतरविद्याशाखीय अभ्यास करणे ही काळाची गरज आहे, असे प्रतिपादन थायलंड येथील एशियन इन्स्टिट्यूट ऑफ टेक्नॉलॉजी येथील प्रा. मनुकीड पार्निच्कून यांनी केले.

केंद्रीय मनुष्यबळ विकास मंत्रालयातर्फे आयोजित 'ग्लोबल इनिशिएटीव्ह फॉर अॅकेडेमिक नेटवर्क्स' (ग्यान) या उपक्रमांतर्गत शिवाजी विद्यापीठात 'मेकॅनिक्स : सिनर्जिक इंटिग्रेशन ऑफ मेकॅनिक्स, इलेक्ट्रॉनिक्स अॅन्ड इनफर्मेशन टेक्नॉलॉजी' या विषयावरील कार्यशाळेस प्रारंभ झाला. या कार्यशाळेच्या उद्घाटनप्रसंगी ते बोलत होते. अध्यक्षस्थानी प्रभारी कुलगुरू डॉ. डी. आर. मोरे होते.

टाटा टेक्नॉलॉजीचे संस्थापक मुख्य कार्यकारी अधिकारी व इक्विनॉक्स कंपनीचे संस्थापक अध्यक्ष एस. डी. प्रधान यांच्या हस्ते कार्यशाळेचे उद्घाटन झाले. यावेळी टाटा टेक्नॉलॉजीचे माजी उपाध्यक्ष कुमार रामचंद्रन प्रमुख

कोल्हापूर : विद्यापीठात आयोजित कार्यशाळेत मार्गदर्शन करताना प्रा. मनुकीड पार्निच्कून.

पाहुणे म्हणून उपस्थित होते. मेक्ट्रॉनिक्स व रोबोटिक्स विषयातील जागतिक दर्जाचे तज्ज्ञ असलेल्या प्रा. मनुकीड म्हणाले, जगातील कोणत्याही अभियंत्याला अभियांत्रिकीच्या अन्य शाखांचे वावडे असता कामा नये. मेकॅनिकल अभियंत्याने त्याला आवश्यक असलेल्या हार्डवेअरसाठीचा प्रोग्राम स्वतःच तयार केला, तर त्याला हवा तो निकाल मिळू शकतो. यासारख्या समस्यांवर मेकॅनिकल, इलेक्ट्रॉनिक्स आणि माहिती तंत्रज्ञान यांच्या संगमातून निर्माण झालेल्या मेक्ट्रॉनिक्स या आंतरविद्याशाखेच्या माध्यमातून उपाय शोधता येणे शक्य झाले आहे. थायलंडची ए. आय. टी. आणि शिवाजी विद्यापीठ यांच्या दरम्यान यापूर्वीच झालेल्या सामंजस्य कराराला ग्यान उपक्रमामुळे पुनरूज्जीवन लाभले असून यापुढील काळात दोन्ही शैक्षणिक संस्था व देशातील संबंध अधिक दृढ होतील, असा विश्वास प्रा. मनुकीड यांनी व्यक्त केला. थायलंडवर भारतीय संस्कृतीचा मोठा प्रभाव असून महाराष्ट्रात आणि कोल्हापुरात आपण प्रथमच आलो असल्याने छत्रपती शिवाजी महाराजांविषयी बरीच माहिती ऐकण्यात आली. त्यामुळे आता येथून गेल्यानंतर शिवाजी महाराजांच्या इतिहासाचाही आपण अभ्यास करणार असल्याचे त्यांनी नमूद केले.

एस. डी. प्रधान म्हणाले, 'बाऊंड्रीलेस इंजिनिअर' या संकल्पनेची जगाला विशेषतः भारताला मोठी गरज आहे. आतापर्यंत अभियांत्रिकीने वाफ, इलेक्ट्रीकल, इलेक्ट्रॉनिक्स व आयटी तसेच आता कृत्रिम बुध्दिमत्ता (आर्टिफिशियल इंटेलिजन्स-ए. आय.), बायोटेक्नॉलॉजी असा व्यापक प्रवास केला आहे. ए. आय. संकल्पनेमुळे पूर्वीच्या अनेक मूलभूत संकल्पनेकडे नव्या दृष्टीने अभ्यासण्याची गरज निर्माण झाली आहे. तंत्रज्ञानातील सातत्यपूर्ण बदल, त्यांचा स्वीकार आणि उपाययोजन हेच केवळ अभियांत्रिकीचे वास्तव आहे. ए. आय.मुळे निम्न व मध्यम दर्जाचे रोजगार संपुष्टात येणार आहेत. त्यामुळे अभियांत्रिकीचे भवितव्यच बदलणार आहे. या बदलांच्या स्विकारासाठी आपण तयार असले पाहिजे. त्यासाठी शिक्षण व उद्योग क्षेत्रातील सुसंवाद वाढविण्यावर भर देण्याची गरज आहे.

कुमार रामचंद्रन म्हणाले, आर्टिफिशियल इंटेलिजन्सच्या बळावर येत्या तीस ते चाळीस वर्षात गतिमान बदल होणे अपेक्षित आहे. त्यासाठी अभियांत्रिकी शाखांचा एकात्मिक दृष्टीकोनातून अभ्यास करण्याची गरज आहे. नजीकच्या काळात विद्यापीठाच्या तंत्रज्ञान अधिविभागात टाटा टेक्नॉलॉजीच्या माध्यमातून विद्यार्थी नवअभियंत्यांसाठी विशेष मार्गदर्शन कार्यक्रम राबविण्याची घोषणाही त्यांनी केली. अध्यक्षस्थानावरून प्रभारी कुलगुरू डॉ. डी. आर. मोरे यांनीही मार्गदर्शन केले. यावेळी विभागाचे संचालक डॉ. जे. एस. बागी, डॉ. आर. के. कामत, डॉ. जी. एस. कुलकर्णी, डॉ. अलोक जत्राटकर, डॉ.गुरव उपस्थित होते.

गुरू-शिष्य परंपरा मैफल उद्यापासून

देशातील पन्नासहून अधिक गायक-वादकांचा सहभाग

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. १४ : उस्ताद विलायत खाँ साहेब आणि पंडित अरविंद पारीख ही गुरू-शिष्याची नावाजलेली जोडी. संगीत क्षेत्रातील त्यांचे योगदान महत्त्वाचे आहे. याचा उपयोग नव्या संगीतप्रेमी विद्यार्थ्यांना व्हावा, यासाठी गुरुपौर्णिमेचे औचित्य साधून शनिवारी (ता. १६) आणि रविवारी (ता. १७) शिवाजी विद्यापीठाच्या राजर्षी शाहू सभागृहात गुरू-शिष्य परंपरा महोत्सवाचे आयोजन करण्यात आले असल्याची माहिती सतारवादक वरद भोसले यांनी पत्रकार परिषदेत दिली. दरम्यान, या महोत्सवाच्या निमित्ताने देशभरातील पन्नासहून अधिक गायक व वादकांच्या सादरीकरणाची अनुभूती मिळणार आहे.

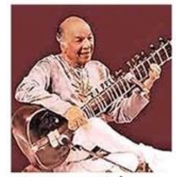

उस्ताद विलायत खाँसाहेब

महोत्सवाचे उद्घाटन शनिवारी सकाळी साडेनऊ वाजता विद्यापीठाच्या 'बीसीयूडी' संचालक डॉ. डी. आर. मोरे यांच्या हस्ते, रजिस्ट्रार डॉ. व्ही. एन. शिंदे आणि विद्यापीठाचे संगीत विभागप्रमुख डॉ. एन. व्ही. चिटणीस यांच्या उपस्थितीत होणार आहे.

उद्घाटनानंतर हसन हैदर खान, वरदराज भोसले, हरप्रीत हसरत, अश्विन दळवी, दनिश खान, गुणाकली भोसले, अमृता कुलकर्णी, अलताफ खान, राजीव जनार्दन, पूर्वा पारीख, सुंदर नाथ, रफत खान आदी शिष्य आपली कला सादर करणार आहेत. यानंतरच्या दुसऱ्या सत्रात म्हणजेच रविवारी (ता. १७) अजित कुमार, वर्षा सोहले, तुषार भाटिया, नितीन परमार, अमृता मोरे, शाभित नहार, पुलक लाहिरी, मधुरा करंबळेकर, संजय संत, जनेश अमलादी, रामकृष्ण दास, भूपाल पणशीकर, विजय गोनाहळू, निशीता तांबे, भट्टाचार्य आदी कलाकार आपली संगीत कला सादर करणार आहेत.

संगीत परंपरेची जोपासना तयार करणाऱ्या नव्या पिढीने या कार्यक्रमाला उपस्थित राहावे, असे आवाहन आयोजकांनी केले आहे. पत्रकार परिषदेला प्रतिज्ञा नाट्यरंगचे प्रशांत जोशी, नरेंद्र भोसले, नम्रता भोसले आदी उपस्थित होते.

महाविद्यालयीन प्राध्यापकांना पुन्हा 'गाईडशिप'

यूजीसीची अधिसूचना : विद्यापीठाचा पाठपुरावा; एम.फील, पीएच.डी.साठी मार्गदर्शक होता येणार

सकाळ वृत्तसेवा

कोल्हापूर, ता. १४ : महाविद्यालयांतील प्राध्यापकांना पूर्वीप्रमाणेच एम.फिल. व पीएच.डी.च्या संशोधक विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शक म्हणून काम करता येणार आहे. विद्यापीठ अनुदान आयोगाने (यूजीसी) त्याबाबतची अधिसूचना दिल्याने प्राध्यापकांना दिलासा मिळाला आहे. देशातील सहाशेहून अधिक विद्यापीठांशी संलग्नित महाविद्यालयांत निर्माण झालेला मार्गदर्शकांचा प्रश्न सुटला आहे. शिवाजी विद्यापीठाने महाविद्यालयीन प्राध्यापकांनासुद्धा मार्गदर्शक म्हणून काम करण्यास परवानगी असावी, याविषयी केलेल्या पाठपुराव्याला यश मिळाले आहे.

> विद्यापीठाने यंदाची एम.फिल, पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया यूजीसीच्या निर्णयासाठी स्थगित ठेवली होती. यूजीसीकडून सकारात्मक प्रतिसाद मिळविण्यासाठी सातत्याने संपर्क साधून पाठपुरावा करण्यात येत होता. यूजीसीची नवी अधिसूचना बोर्ड ऑफ युनिव्हर्सिटी टीचिंग अँड रिसर्च (बीयुटीआर) व अन्य अधिकार मंडळांची मान्यता घेऊन यंदापासून अंमलात आणण्यात येईल.
>
> - डॉ. डी. आर. मोरे, बीसीयुडी संचालक, शिवाजी विद्यापीठ

यूजीसीने एम. फिल, पीएच. डी. प्रवेशासाठी आवश्यक असणाऱ्या सर्व पात्रता, मानके व प्रक्रियेचे नियम निर्धारीत केले आहेत. त्यात एम. फिल, पीएच.डी. मार्गदर्शकांच्या पात्रतेचे निकष स्पष्ट केले आहे. गेल्या वर्षी यूजीसीने केवळ विद्यापीठातील प्राध्यापकांनाच एम. फिल, पीएच.डी. संशोधक विद्यार्थ्यांसाठी मार्गदर्शक म्हणून काम करता येईल, असे म्हटले होते. त्यामुळे महाविद्यालयांतील प्राध्यापकांत नाराजीचा सूर होता.

विद्यापीठ व महाविद्यालयांतील पूर्णवेळ प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून काम करू शकणार आहेत. बाह्य मार्गदर्शकास परवानगी नाकारली आहे. मात्र, आंतरविद्याशाखीय संशोधनाबाबतीत संशोधन सल्लागार समितीच्या मान्यतेने सहमार्गदर्शक म्हणून त्याच संस्थेतील अथवा संबंधित संस्थेतील शिक्षकास मान्यता देता येणार आहे. निवडलेल्या संशोधक विद्यार्थ्यांस मार्गदर्शक देण्याची जबाबदारी संबंधित विभागाची आहे. मार्गदर्शकाकडील विद्यार्थ्यांची संख्या, त्यांचे मार्गदर्शनाचे विषय, विद्यार्थ्यांच्या संशोधनाचे क्षेत्र, मुलाखतीवेळी त्यांनी दाखवलेली रूची याचा विचार केला जाणार आहे. आंतरविद्याशाखीय संशोधनाच्या संदर्भात ज्या वेळी संबंधित विभागास बाहेरील मार्गदर्शकाची जरूरी भासेल, अशा वेळी विभागातील संशोधक मार्गदर्शकाची नियुक्ती करावी व त्याच्या जोडीला बाहेरील विभाग/विद्याशाखा/महाविद्यालय अथवा संस्थेतील शिक्षकाची सहमार्गदर्शक म्हणून संबंधित संस्था/महाविद्यालयाच्या मान्यतेने नियुक्ती करता येणार आहे.

संशोधक मार्गदर्शक/सहमार्गदर्शक हा प्राध्यापक असल्यास तो एकाच वेळी जास्तीत तीन एम.फिल. व आठ पीएच.डी. संशोधक विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करू शकणार आहे. सहयोगी प्राध्यापक जास्तीत जास्त दोन एम. फिल. व सहा पीएच.डी. संशोधकांना, तर सहायक प्राध्यापक एक एम.फिल. व चार पीएच.डी. संशोधकांना मार्गदर्शन करू शकणार आहे. एम.फिल, पीएच.डी. करणाऱ्या महिला संशोधकास विवाह अथवा अन्य कारणांनी संशोधनाचे ठिकाण बदलून हवे असल्यास स्थानबदलास मातृसंस्थेने परवानी देणे आवश्यक आहे. संशोधक महिलेने मातृसंस्था व तेथील मार्गदर्शक यांच्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केलेल्या संशोधनाचे श्रेय प्रबंधात नमूद करणे गरजेचे आहे.

बीसीयुडीचे संचालक डॉ. डी. आर. मोरे म्हणाले, "यंदा विद्यापीठाने राबविलेल्या एम.फिल, पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रियेतील संशोधक विद्यार्थ्यांची प्रवेश क्षमता नव्वद टक्क्यांनी खालावली होती. तरीही विद्यापीठाने अनेक विद्यार्थ्यांना संशोधनासाठी सामावून घेत हे प्रमाण पन्नास टक्क्यांपर्यंत वाढविले. यूजीसीच्या नव्या अधिसूचनेनुसार विद्यापीठाच्या सद्य नियमावलीचा आढावा घेऊन आवश्यक ते बदल संबंधित अधिकार मंडळांच्या मान्यतेने करण्याची प्रक्रिया राबविण्यात येईल."

तरूण भारत 15 JUL 2016 जनसंपर्क कक्ष शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर

युजीसीच्या अधिसूचनेमुळे मार्गदर्शक, संशोधकांना दिलासा

एम. फील., पीएच. डी.साठी युजीसीची अधिसूचना जारी, शिवाजी विद्यापीठाच्या पाठपुराव्याला यश

प्रतिनिधी
कोल्हापूर

एम. फील., पीएच. डी.साठी मार्गदर्शकांना मान्यता देण्यासाठी विद्यापीठ अनुदान आयोगाची (युजीसी) अधिसूचना जारी करण्यात आली आहे. युजीसीने गतवर्षी केवळ पदव्युत्तर संस्थांमधील नियमित शिक्षकांनाच मार्गदर्शक म्हणून मान्यता देण्याचा निर्णय घेतल्याने, महाविद्यालय स्तरावरील मार्गदर्शकांची तसेच संशोधक विद्यार्थ्यांची मोठी अडचण झाली होती. या नव्या अधिसूचनेमुळे दूर झाली आहे. यासंदर्भात शिवाजी विद्यापीठाने वर्षभर युजीसीकडे पाठपुरावा केला होता. त्यामुळेच देशातील सुमारे ६०० हून अधिक विद्यापीठांसह हजारो महाविद्यालयांसमोर निर्माण झालेला संशोधन मार्गदर्शकाविषयीचा पेच दूर झाला आहे.

युजीसीने एम. फील., पीएच. डी. पदवी प्रदान करण्याबाबत किमान मानदंड व प्रक्रिया विनिमय-२०१६ ही सन २००९ च्या अधिसूचनेला अधिक्रमित करणारी अधिसूचना जारी केली आहे. यामध्ये एम. फील., पीएच. डी. प्रवेशासाठी आवश्यक असणाऱ्या सर्व पात्रता, मानके आणि प्रक्रियेचे नियम निर्धारित करण्यात आले आहेत.

त्यामध्ये एम. फील., पीएच. डी. मार्गदर्शकांच्या पात्रतेचे निकषही स्पष्ट करण्यात आले आहेत.

मान्यताप्राप्त विद्यापीठाचा नियमित शिक्षक, ज्याचे संदर्भित पत्रिकेमध्ये किमान पाच शोधनिबंध प्रकाशित झाले आहेत. विद्यापीठ, स्वायत्त आणि संदर्भित पत्रिकांमध्ये ज्याचे किमान दोन शोधनिबंध प्रकाशित झाले असतील, त्यांना मार्गदर्शक म्हणून मान्यता देण्यात आली आहे. ज्या विषयात अशा शोधपत्रिका नसतील अशा वेळी लेखी स्वरूपात सशर्त परवानगी देता येईल. केवळ संबंधीत विद्यापीठ, महाविद्यालयातील पूर्णवेळ प्राध्यापक मार्गदर्शक म्हणून काम करू शकतील. बाह्य मार्गदर्शकास परवानगी नाही. तथापी आंतरविद्याशाखीय संशोधनाच्या बाबतीत संशोधन सल्लागार समितीच्या मान्यतेने सह-मार्गदर्शक म्हणून त्याच संस्थेतील अथवा संबंधीत संस्थेमधील शिक्षकास मान्यता देता येईल. निवडलेल्या संशोधक विद्यार्थ्यास मार्गदर्शक देण्याची जबाबदारी संबंधीत विभागाची असेल. त्यावेळी मार्गदर्शकाकडील विद्यार्थ्यांची संख्या, त्यांचे मार्गदर्शनाचे विषय, विद्यार्थ्यांच्या संशोधनाचे क्षेत्र, मुलाखतीवेळी त्यांनी दाखविलेली रूची आदी बाबींचा साकल्याने विचार व्हावा. आंतरविद्याशाखीय संशोधनाच्या संदर्भात ज्यावेळी संबधित विभागास बाहेरील मार्गदर्शकाची जरूरी भासेल, अशावेळी विभागातील संशोधक मार्गदर्शक नियुक्ती करावी आणि त्याच्या जोडीला बाहेरील विभाग, विद्याशाखा, महाविद्यालय, संस्था येथील शिक्षकाची सह-मार्गदर्शक म्हणून संबधित संस्था, महाविद्यालयाच्या मान्यतेने नियुक्ती करता येईल. संशोधक मार्गदर्शक, सह-मार्गदर्शक हा प्राध्यापक असल्यास तो एकाचवेळी जास्तीत जास्त ३ एम. फील. व ८ पीएच. डी. संशोधक विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करू शकेल. सहयोगी प्राध्यापक जास्तीत जास्त दोन एम. फील. व ६ पीएच. डी. संशोधकांना तर सहाय्यक प्राध्यापक हा एक एम. फील. व ४ पीएच. डी. संशोधकांना मार्गदर्शन करू शकेल. महिला संशोधकास संशोधनाचे ठिकाण बदलून हवे असल्यास या अधिसूचनेतील पात्रतेच्या नियम व अटींशी अधीन राहून स्थानबदलास मातृसंस्थेने परवानगी द्यावे. संशोधक महिलेनेही मातृसंस्था आणि तेथील मार्गदर्शक यांच्या मार्गदर्शनाखाली पूर्ण केलेल्या संशोधनाचे श्रेय प्रबंधात नमूद करावे. या निर्णयाचे स्वागत विद्यापीठ प्रशासनातर्फे केले आहे.

> **अधिसूचनांची अंमलबजावणी**
>
> शिवाजी विद्यापीठाने यंदाची एम. फील., पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया युजीसीच्या निर्णयासाठी स्थगित ठेवली होती. युजीसीकडून सकारात्मक प्रतिसाद मिळवण्यासाठी सातत्याने पाठपुरावा करण्यात येत होता. प्राप्त अधिसूचनेबाबत बीयुटीआर(बोर्ड ऑफ युनिव्हर्सिटी टीचिंग अॅन्ड रिसर्च) तसेच अन्य अधिकार मंडळाची मान्यता घेऊन या वर्षीपासूनच (सन २०१६-१७) अंमलात आणण्यात येईल. यामुळे महाविद्यालयीन मार्गदर्शक, संशोधकांना लाभ होईल, असे प्रभारी कुलगुरू डॉ. डी. आर. मोरे यांनी सांगितले.

एम.फिल., पीएच.डी.साठी मार्गदर्शकांना पुन्हा मान्यता

शिवाजी विद्यापीठाचा सातत्याने पाठपुरावा; देशपातळीवरील पेच सोडविण्यात महत्त्वाची भूमिका

कोल्हापूर / प्रतिनिधी :

एम.फिल. व पीएच.डी.साठी मार्गदर्शकांना मान्यता देण्यासाठीची विद्यापीठ अनुदान आयोगाकडून (यूजीसी) नवी अधिसूचना काढण्यात आली आहे. यूजीसीने गतवर्षी केवळ पदव्युत्तर संस्थांमधील नियमित शिक्षकांनाच मार्गदर्शक म्हणून मान्यता देण्याचा निर्णय घेतल्याने महाविद्यालय स्तरावरील मार्गदर्शकांची तसेच संशोधक विद्यार्थ्यांची मोठी अडचण दूर झाली आहे. यासंदर्भात शिवाजी विद्यापीठाने गेले वर्षभर सातत्याने यूजीसीकडे पाठपुरावा केला. यामुळे देशातील ६०० हून अधिक विद्यापीठांसह हजारो महाविद्यालयांसमोर निर्माण झालेला संशोधन मार्गदर्शकाविषयीचा पेच दूर झाला आहे.

यूजीसीने एम.फिल., पीएच.डी. पदवी प्रदान करण्याबाबत किमान मानदंड व प्रक्रिया विनिमय-२०१६ ही सन २००९ च्या अधिसूचनेला अधिक्रमित करणारी अधिसूचना जारी केली आहे. यामध्ये एम.फिल., पीएच.डी. प्रवेशासाठी आवश्यक असणाऱ्या सर्व पात्रता, मानके आणि प्रक्रियेचे नियम निर्धारित करण्यात आले आहेत. त्यामध्ये एम. फिल./पीएच.डी. मार्गदर्शकांच्या पात्रतेचे निकषही स्पष्ट करण्यात आले आहेत.

यूजीसीच्या या नूतन अधिसूचनेचे स्वागत करत असताना विद्यापीठाचे प्रभारी कुलगुरू आणि बीसीयूडी संचालक म्हणून या अधिसूचनेसाठी सातत्याने पाठपुरावा करणारे डॉ. डी. आर. मोरे म्हणाले, या संदर्भात जुलै २०१५ मध्ये यूजीसीने केवळ पदव्युत्तर संस्थांमधील नियमित शिक्षकच मार्गदर्शक म्हणून काम करू शकतील, असे कळविले होते. त्यामुळे महाविद्यालयीन (पदवी) स्तरावर काम करणाऱ्या कोणाही शिक्षकास मार्गदर्शक म्हणून मान्यता देणे अथवा त्यांना संशोधक विद्यार्थी देणे विद्यापीठास अशक्य बनले होते. साहजिकच यंदा विद्यापीठाने राबविलेल्या एम.फिल./पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रियेमधील संशोधक विद्यार्थ्यांचा इनटेकही सुमारे ९० टक्क्यांनी खालावला होता. तरीही विद्यापीठाने विद्यार्थी हितास प्राधान्य देताना कॅम्पस स्तरावर जास्तीत जास्त संशोधक विद्यार्थ्यांना सामावून घेण्याचा प्रयत्न केला आणि हे प्रमाण ५० टक्क्यांपर्यंत वाढविले. आता नूतन अधिसूचनेतील नियमावलीमुळे आता विद्यापीठांबरोबरच महाविद्यालयातील शिक्षकही एम.फिल./ पीएच.डी. संशोधन मार्गदर्शक म्हणून काम करू शकणार आहेत ही अत्यंत आनंदाची बाब आहे. डॉ. मोरे म्हणाले, यूजीसीच्या दि. ६ जुलै, २०१५ रोजीच्या पत्रामुळे केवळ शिवाजी विद्यापीठच नव्हे, तर संलग्नित महाविद्यालये असणाऱ्या देशभरातील ६०० हून अधिक विद्यापीठांपुढे संशोधन वृत्तीस चालना देण्याचा मोठा पेच निर्माण झाला होता. या गोष्टीचे गांभीर्य आणि होणारे दूरगामी परिणाम लक्षात घेऊन शिवाजी विद्यापीठाने सप्टेंबर २०१५ पासून पाठपुरावा केला. विद्यापीठाचे नोडल ऑफिसर उपकुलसचिव संजय कुबल, पीजी-बीयूटीआर विभागाचे उपकुलसचिव डॉ. नीलेश बनसोडे यांनी नवी दिल्ली येथे जाऊन व्यक्तिशः या विषयासंदर्भात सविस्तर भूमिका मांडली. यूजीसीचे अतिरिक्त सचिव डॉ. पी. प्रकाश कोल्हापूर दौऱ्यावर आले असताना कुलगुरू डॉ. देवानंद शिंदे, प्रभारी कुलसचिव डॉ. व्ही. एन. शिंदे यांच्यासह त्यांना प्रत्यक्ष भेटून ही सारी परिस्थिती विशद केली होती. त्यामुळे देश पातळीवर निर्माण झालेला शैक्षणिक व संशोधकीय पेच सोडविण्यात शिवाजी विद्यापीठाने कुलगुरू डॉ. देवानंद शिंदे यांच्या मार्गदर्शनाखाली अत्यंत कळीची भूमिका बजावली, याचा अत्यंत अभिमान वाटतो, अशी प्रतिक्रिया त्यांनी व्यक्त केली.

अधिसूचनेची यंदापासूनच अंमलबजावणी

शिवाजी विद्यापीठाने यंदाची एम.फिल./पीएच.डी. प्रवेश प्रक्रिया यूजीसीच्या निर्णयासाठी स्थगित ठेवली होती. यूजीसीकडून सकारात्मक प्रतिसाद मिळविण्यासाठी सातत्याने संपर्क साधून पाठपुरावा करण्यात येत होता. आता प्राप्त अधिसूचनेबाबत बीयूटीआर (बोर्ड ऑफ युनिव्हर्सिटी टीचिंग अॅन्ड रिसर्च) तसेच अन्य अधिकार मंडळांची मान्यता घेऊन या वर्षीपासूनच (सन २०१६-१७) अमलात आणण्यात येईल. यामुळे महाविद्यालयीन मार्गदर्शक, संशोधक विद्यार्थी यांचा मोठा लाभ होईल, , असे प्रभारी कुलगुरू डॉ. डी. आर. मोरे यांनी सांगितले.